

Dr. Musli Vërbani

**HUTBE NGA TREGIMET E SURES KEHF DHE SPROVAT
E KOHËS DHE REALITETI I SOTSHËM**

Kaçanik, 2026

Titulli:

**HUTBE NGA TREGIMET E SURES KEHF DHE SPROVAT E KOHËS
DHE REALITETI I SOTSHËM**

Autor:

Dr. Musli Vërbani

Përgatitja kompjuterike:

Ridvan Vërbani

Kaçanik, 2026

Hutbeja e parë

SPROVA E BESIMIT

Falënderojmë Allahun, i Cili i ka bërë tregimet ushqim të mendjes dhe shpirtit.

Përsëndetjet dhe selamet qofshin për pejgamberin a.s., për familjen e tij, shokët e tij të mirë e të pastër dhe për ata të cilët i pasojnë ata deri në Ditën e Gjykimit.

Besimtarë të nderuar!

Mendja dhe shpirti ushqehen siç ushqehen trupat. Mendja dhe shpirti mbushen siç mbushen trupat. Mendja dhe shpirti forcohen ashtu siç forcohet hekuri. Për këtë arsye, patjetër duhet mësuar tregimet Kur'anore dhe ngjarjet historike Kur'anore me urtësi.

Tregimet Kur'anore janë ushtri prej ushtrive të Allahut të Madhërishëm. Zoti i Madhërishëm, me tregimet nga jeta e pejgamberëve dhe me tregime Kur'anore, forcon zemrat e besimtarëve, siç thotë Zoti i Madhërishëm: **“Të gjitha këto që t'i tregojmë ty nga lajmet e pejgamberëve, janë që të forcojnë zemrën tënde”**. (Hudë, 120)

Surja Kehf është me plot mësim e këshilla.

Surja Kehf është një sure jashtëzakonisht prekëse dhe mbresëlënëse.

Kjo sure trajton tema të ndryshme, por temat kryesore janë katër tregime.

Secili tregim më interesant se tjetri.

Surja Kehf është sure e cila përmbledh katër teste me të cilat ballafaqohet njeriu.

Surja Kehf është sure e cila përmbledh katër sfida me të cilat ballafaqohet njeriu.

Surja Kehf është sure e cila përmbledh katër sprova me të cilat ballafaqohet njeriu, të cilat janë:

1. Sprova e fesë;
2. Sprova, testi dhe sfida e pasurisë;
3. Sprova, testi dhe sfida e diturisë dhe
4. Sprova, testi dhe sfida e pushtetit.

Në Suren Kehf janë përmendur bazat dhe themelet e të gjitha sprovave me të cilat ballafaqohet njeriu në këtë botë.

Surja Kehf fillon me tregimin e disa djelmoshave të rinj të cilët kërkuan mbrojtje në shpellë nga sistemi shtypës i asaj kohe. Ata kanë kërkuar strehim dhe mbrojtje për të shpëtuar nga torturat e mbretit mizor, i cili nuk iu jepte mundësi të shprehnin pikëpamjet e tyre, të thonin të vërtetën dhe t'i thërrisnin njerëzit në fenë e Allahut. Si pasojë, ata janë distancuar nga shoqëria e tyre.

Besimtarë të nderuar!

Sot do të flasim vetëm për sprovën e parë e cila trajtohet në këtë sure.

Sot do të flasim vetëm për sprovën e fesë me të cilën sprovë fillon surja Kehf.

Sprova e parë e cila trajtohet në këtë sure është sprova e besimit me të cilën ballafaqohen besimtarët.

Sprova e parë e cila trajtohet në këtë sure është sprova e fesë me të cilën ballafaqohen muslimanët.

Surja fillon me sprovën e besimtarëve të cilët janë sprovuar nga një diktator idhujtar.

Surja fillon me sprovën e besimtarëve të cilët janë sprovuar nga një popull pabesimtar.

Besimtarët kanë përzgjedhur të qëndrojnë në shpellë vetëm e vetëm që të ruajnë besimin e tyre.

Edhe ju duhet të përzgjidhni sigurimin e fesë ndaj çdo çështjeje tjetër.

Djelmoshat besimtarë janë larguar nga qytetërimi antifetar vetëm e vetëm të ruajnë fenë e tyre.

Djelmoshat besimtarë janë larguar nga degjenerimi total për të siguruar fenë e tyre. Siç thotë Zoti i Madhërishëm:

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾

“Kur djelmoshat u strehuan në shpellë e thanë: ‘O Zoti ynë, na dhuro nga ana Jote mëshirë dhe na përgatit udhëzim të drejtë në tërë çështjen tonë!’”. (Kehf, 10)

Kështu pra,

- Sprova e fesë është sprova më e madhe.
- Sprova e fesë është sprova më serioze.
- Sigurimi i fesë është çështja më e rëndësishme.
- Sigurimi i fesë është çështja më prioritare.

Për këtë arsye edhe ky tregim në këtë sure është radhitur tregimi i parë.

Besimtarë të nderuar!

Tregimi i djelmoshave tregon për djelmoshat që kanë ikur nga mbreti i padrejtë për të ruajtur besimin dhe fenë e tyre dhe kështu ia mësynë shpellës.

Djelmoshat kanë ikur nga mbreti mizor i cili kishte kërkuar nga ata që ta braktisin fenë e tyre.

Djelmoshat kanë ikur që ta braktisin besimin e idhujtarëve, kanë shkuar në shpellë që të largohen nga adhurimi i fesë së idhujtarëve.

Mbreti kishte kërkuar nga ata që ta braktisin fenë e tyre monoteiste.

Sot ndoshta nuk kërkohet në mënyrë të drejtpërdrejtë largimi nga feja, por në mënyrë indirekte veprohet për të penguar apo për të izoluar veprimin e shumë çështjeve të cilat janë bazë në fe, siç është namazi.

Sot ndoshta nuk kërkohet në mënyrë të drejtpërdrejtë largimi nga feja, por në mënyrë indirekte veprohet për të izoluar veprimin e shumë çështjeve të cilat janë bazë në fe, siç është mbulesa.

Sot ndoshta nuk kërkohet në mënyrë të drejtpërdrejtë largimi nga feja, por në mënyrë indirekte veprohet për të penguar apo për të izoluar veprimin e shumë çështjeve të cilat janë bazë në fe, siç janë obligimet themelore islame.

Këto çështje kanë ndikuar ashtu që:

Shohim se si një besimtar, për shkak të një interesi politik, të një karriere politike, në fillim e lë namazin.

Pas një kohe thotë se nuk agjëron nga shkak se është në detyrë ose se është deputet në parlament etj., etj.

Pas një kohe ekspozohet haptazi në drekë gjatë ditës së Ramazanit.

Në fund paraqitet agnostik, ateist!!!!

Shohim se si një besimtare, për shkak të emancipimit ose për shkak të një pozite politike, në fillim nuk mbulohet me mbulesën islame.

Pas një kohe thotë se nuk agjëroj nga shkak se nuk ia lejon pozita, ose për shkak se është deputete në parlament.

Pas një kohe ekspozohet haptazi në drekë gjatë ditës së Ramazanit.

Në fund paraqitet agnostike, ateiste!!!!

Këto çështje kanë ndikuar ashtu që:

Ndonjëri kërkon që të ndalohej thirrja e ezanit me pretendimin se është ndotje akustike e ambientit.

Këto çështje kanë ndikuar ashtu që:

Laicistët e krahasojnë ezanin me zhurmën e muzikës dhe me zhurmën e cila e ndot ambientin.

Shohim se si laicistë muslimanë brengosen për kafshët vetëm kur të jetë dita e Bajramit të Kurbanit.

Shohim se si laicistët muslimanë brengosen për shkolla vetëm atëherë kur të ndërtohen xhamia.

Shohim se si laicistët muslimanë brengosen për të drejtat e grave vetëm kur të jetë 8 Marsi, e kështu me radhë.

Besimtarë të nderuar!

Sprovë e fesë është edhe atëherë kur një reper musliman një herë e lë muzikën e pastaj i rikthehet muzikës.

Pra, kësaj sprove nuk i ka shpëtuar edhe ndonjë djalosh.

Kjo ngase më vonë, ai reper prapë i kthehet muzikës.

Pas një kohe thotë se e ka lënë muzikën dhe kurrë nuk do t'i kthehet muzikës dhe tregon se është bërë i devotshëm.

Pastaj herë bëhet i devotshëm dhe "pesëvaktëli", e herën tjetër vazhdon si reper. Qëndron në një këmbë në një anë e me këmbën tjetër në anën tjetër.

Kësaj sprove nuk i ka shpëtuar edhe ndonjë hoxhë!!!.

Pra, kësaj sprove nuk i ka shpëtuar ai hoxhë i cili, duke menduar se bëhet patriot duke u bërë hoxhë modern, duke i dhënë përparësi çështjeve të cilave nuk duhet t'u jepet përparësi, ashtu që fenë e konsideron çështje dytësore, ndërsa shumë çështje tjera parësore e pastaj, me kalimin e kohës, kalon në agnostik!

Po ashtu, kësaj sprove nuk i ka shpëtuar as edhe ndonjë hoxhë, ashtu që ndonjëherë e mohon sunetin, e më pastaj edhe Kur'anin, e pastaj në emër të fesë flet kundër fesë Islame.

Për këtë arsye Pejgamberi a.s. ka thënë: ***"Pajisuni me vepra të mira para sprovave, të cilat vijnë si vetëtimë në errësirë, ashtu që"***

një njeri zgjohet në mëngjes si besimtar e pastaj në mbrëmje e braktis fenë dhe bëhet pabesimtar ose (e kundërta) në mbrëmje është besimtar, ndërsa në mëngjes bëhet pabesimtar. E shet fenë njeriu për një plaçkë të kësaj bote.” (Muslimi).

Besimtarë të nderuar!

Kësaj sprove nuk i ka shpëtuar edhe ndonjë përfaqësues, apo përfaqësues të institucioneve Islame, ashtu që për të ruajtur pozitën e tij (të tyre) më afër qëndrojnë me laicistë dhe agnostikë se sa me shtresën e devotshme, të cilët tërë jetën ia kushtojnë fesë dhe tërë jetën angazhohen për të mirën e fesë, përkundër gjendjes së vështirë ekonomike të tyre. Për këtë arsye, pikërisht në këtë sure Zoti i Madhërishëm i ka thënë Muhamedit a.s. (dhe po ashtu na thotë edhe neve): **“Përkufizojë veten tënde me ata që lusin Zotin e tyre mëngjes e mbrëmje, e që kanë për qëllim kënaqësinë e Tij”**. (Kehf, 28)

Dihet se ky ajet ka zbritur atëherë kur idhujtarët e kanë konsideruar veten e tyre si shtresë e lartë shoqërore, ndërsa shokët e Muhamedit a.s. i kanë konsideruar si shtresë e ulët shoqërore.

Ibn Mesud, Suhejbin, Amarin, Bilalin e të tjerët i kanë konsideruar si shtresë e ulët shoqërore, kështu që kurejshët idhujtarë i kanë thënë Muhamedit a.s.: “Nuk pranojmë të qëndrojmë me ty, sepse atëherë do të pasojmë ata (të cilët kanë qenë të varfër)”.

Zoti i Madhërishëm i ka thënë Muhamedit a.s. (dhe po ashtu na thotë neve): **“Dhe mos i hiq sytë e tu prej tyre e të kërlesh bukurinë e kësaj bote”**. (Kehf, 28)

Zoti na ka treguar se ata me punën e tyre kërkojnë shikimin e Allahut ditën e gjykimit, që do të thotë se kërkojnë shpërblimin e ahiretit, madje shpërblimin më të madh të ahiretit dhe jo shpërblimin e kësaj bote.

Pastaj, Zoti i Madhërishëm i thotë Muhamedit a.s. dhe neve:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ ۖ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ
زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَلَا تَطْعَم مَنَ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾

“Dhe mos iu bind atij që ia kemi shmangur zemrën e tij prej përkujtimit ndaj Nesh dhe i është dhënë epshit të vet, pse puna e tij ka mbaruar”. (Kehf, 28)

Pra,

Mos iu bind atij që ia kemi shkujdesur zemrën nga përkujtimi ynë, pason epshin e tij dhe çështja e tij çorientohet (shpërndahet)].

Zoti i Madhëruar, pasi që urdhëroi peygamberin e Tij për të qëndruar me besimtarët të cilët e përkujtojnë Zotin duke dashur fytyrën e Tij, e ndalon atë nga e kundërta e kësaj gjëje, të cilën e shpreh në dy forma:

E para: Të mos i largojë qoftë edhe sytë nga besimtarët.

E dyta: Të mos u bindet jobesimtarëve në asgjë që ka lidhje me përbuzjen e besimtarëve apo veprave të tyre të mira.

Zoti i Madhërishëm i ka thënë peygamberit a.s. dhe neve për të qëndruar me ata që përkujtojnë Allahun dhe të mos harrohen apo të nënvlerësohen.

Pastaj Zoti i Madhërishëm thotë:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ ۖ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ
زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَلَا تَطْعَم مَنَ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾
وَقُلِ الْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ ۖ فَمَن شَاءَ فَلْيُؤْمِن وَمَن شَاءَ فَلْيُكْفُرْ ۚ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ
سُرَادِقُهَا ۚ وَإِن يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ ۚ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا

﴿٢٩﴾

“E ti thuaj: ‘E vërteta është nga Zoti juaj, e kush të dojë, le të besojë, e kush të dojë, le të mohojë’.” (Kehf, 28-29)

Përfundim

Pasi tregohet sprova e besimit në suren Kehf, tregohet edhe mënyra e shpëtimit. Tregohet sigurimi nga kjo sprovë.

Sa i përket sigurimit të fesë, bëhet:

Me besimin e sinqertë dhe jo me besim të proklamimit, jo me besim të dyfityrësisë dhe të hipokrizisë.

Sa i përket sigurimit të fesë, bëhet:

Me falënderim, pra, duke e falënderuar dhe duke e përkujtuar Zotin vazhdimisht.

Sa i përket sigurimit të fesë, bëhet me devotshmëri dhe me përkushtueshmëri.

Sa i përket sigurimit të fesë, bëhet duke bërë mirësi.

Sigurimi dhe mbrojtja nga sprova në fe arrihet me shoqëri të shëndoshë dhe me përkujtim të botës tjetër.

Zoti ynë!

Na e mundëso ta perceptojmë të vërtetën dhe të veprojmë me të!

Na e mundëso ta kuptojmë të pavërtetën dhe të largohemi prej saj!

Zoti ynë!

- Na forco në fenë tonë, e cila është mbrojtje dhe siguri e çështjes sonë;

- Na e rregullo këtë botë në të cilën është jeta jonë;

- Na përgatit për jetën tonë në botën në të cilën është kthimi ynë;

- Na e bëj jetën ambient të përshtatshëm për çdo punë të mirë dhe

- Na e bëj vdekjen qetësi, pushim dhe shpëtim nga çdo e keqe.

Hutbeja e dytë

SPROVA E MATERIALIZMIT

Falënderojmë Allahun, i Cili i ka bërë tregimet ushqim të mendjes dhe të shpirtit.

Përshëndetjet dhe selamet qofshin për treguesin më të vërtetë të tregimeve, për Pejgamberin a.s., për familjen e tij, shokët e tij të mirë e të pastër dhe për ata të cilët i pasojnë ata deri në Ditën e Gjykimit.

Mendja dhe shpirti ushqehen siç ushqehen trupat, mbushen siç mbushen trupat, forcohen siç forcohet hekuri.

Mendjet mbushen siç mbushen trupat, andaj kërkoni ushqimin e mendjes në urtësi.

Për këtë arsye, patjetër duhet mësuar kuriozitate dhe ngjarje interesante me urtësi, por, kuptohet, ato tregime duhet të jenë tregime të vërteta e jo imagjinare.

Surja Kehf është plot mësim e këshilla.

Surja Kehf është një sure jashtëzakonisht prekëse dhe mbresëlënëse.

Kjo sure trajton tema të ndryshme, por temat kryesore janë katër tregime;

secili tregim është më interesant se tjetri.

Surja Kehf është sure e cila përmbledh katër teste me të cilat ballafaqohet njeriu.

Surja Kehf është sure e cila përmbledh katër sfida me të cilat ballafaqohet njeriu.

Surja Kehf është sure e cila përmbledh katër sprova me të cilat ballafaqohet njeriu.

Në Suren Kehf janë përmendur bazat dhe themelet e të gjitha sprovave me të cilat ballafaqohet njeriu në këtë botë.

Tregimet janë ushtri prej ushtrive të Allahut të Madhërishëm. Ai me këto tregime i forcon zemrat e besimtarëve, siç thotë Zoti i Madhërishëm: **“Të gjitha këtë që t’i tregojmë ty nga lajmet e pejgamberëve, janë që të forcojnë zemrën tënde.”**

Sot do të flasim vetëm për sprovën e dytë e cila trajtohet në këtë sure.

Do të flasim vetëm për sprovën e pasurisë, të cilën sprovë e tregon surja Kehf.

Sprova e dytë e cila trajtohet në këtë sure është sprova e pasurisë me të cilën ballafaqohen të pasurit.

Sprova e dytë e cila trajtohet në këtë sure është sprova e pasurisë me të cilën ballafaqohen materialistët.

Për çfarë ka zbritur ky tregim?

Përgjigja:

Në këtë tregim Zoti i është kundërpërgjigjur një grupi elitarësh të pabesimtarëve të Mekës, të cilët kanë kërkuar nga Pejgamberi a.s. që t'i dëbojë besimtarët e varfër, të cilët i janë lutur pandërprerë Allahut, ditën dhe natën, dhe për respektimin e besimtarëve të cilët kanë deklaruar dëshminë se vetëm Allahu është Zot.

Këtë e tregon Surja Kehf nëpërmjet tregimit të pronarit të dy kopshteve, të cilit Allahu i kishte dhënë çdo gjë, mirëpo ai mohoi dhuntitë e Allahut dhe ringjalljen, kështu që Allahu ia shkatërroi ato.

Besimtarë të nderuar!

Debati mes pabesimtarëve dhe besimtarëve në këtë botë ka ekzistuar gjithmonë, si në të kaluarën, ashtu edhe në të sotmen.

Debati mes mëkatarit dhe të devotshmit në këtë botë ka ekzistuar gjithmonë, si në të kaluarën, ashtu edhe në të sotmen.

- I pari mashtrohet në pasurinë e tij, në veten e tij dhe në jetën e tij.

- I dyti mbështetet në besimin e tij dhe shikon në të ardhmen e jetës së tij. E mendon përfundimin e kësaj bote, sado që të zgjasë, e shpreson të mirën e Zotit të tij.

Kështu ka qenë situata në ballafaqimin e pabesimtarit — i cili ishte pronar i plantacioneve dhe i pasurisë së madhe — dhe besimtarit.

Në këtë tregim, Allahu tregon shembullin e dy njerëzve:

- Njeriu i cili në pronësi kishte kopshte është i mendimit se vetë ai, me angazhimin dhe me punën e tij, e ka arritur atë pasuri.

- Njeriu i dytë është i mendimit se pasuria të cilën e posedonte është rezultat i mëshirës së Allahut ndaj tij.

Cili është qëllimi i këtij tregimi?

Përgjigja:

Qëllimi i tregimit nuk është që të mbetet si një tregim i rëndomtë, por qëllimi është debati mes dy individëve, mes dy taborëve:

- Pabesimtari, pronar i dy plantacioneve, përfaqëson Kurejshitët dhe idhujtarët.
- Pabesimtari, pronar i dy plantacioneve, përfaqëson pabesimtarët dhe ateistët.
- Besimtari, i cili dëshmonte besimin në Zot, përfaqëson besimtarët.

Siç tregon Kur'ani, pasqyrimi i shembullit është si në vijim: **“O i dërguar i Allahut, ilustroju shembullin atyre idhujtarëve të cilët kanë kërkuar nga ti që t’i dëbosh besimtarët nga vendtubimi yt, me shembullin e këtyre dy njerëzve, ku njërit prej tyre Allahu i ka mundësuar që t’i ketë dy plantacione me vreshta, rreth e rrotull me palma, në mes tyre me drithëra dhe me pemë frytdhënëse.”**

“Që të dyja plantacionet ishin me fryte” — pra ishin me fryte dhe nuk u mungonte asgjë për asnjë vit.

Zoti i Madhërishëm tregon se:

“Ndërsa në mes tyre kishin shpërthyer ujëra të cilët formonin lumenj”. Pra, në mes të dy plantacioneve kishte lumenj të cilët kishin degëzime të shumta për të ujitur të gjitha pjesët e plantacioneve.

Pronari i plantacioneve kishte burime të tjera të të ardhurave, si me prodhimet bujqësore, ashtu edhe me kapital ekonomik e tregtar.

Besimtarë të nderuar!

Thuhet se:

Kanë qenë dy vëllezër nga Beni Israilët.

Që të dy kanë trashëguar një pasuri prej 4000 dinarësh.

- Njëri prej tyre ka blerë dhe ka pasur dy plantacione. Pastaj ka blerë robër, është martuar dhe është pasuruar edhe më shumë.

- Vëllai tjetër e ka shpenzuar pasurinë e tij në rrugë të Allahut, derisa është varfëruar.

Një ditë janë takuar dhe, duke debatuar, i pasuri është lavdëruar dhe e ka nënçmuar besimtarin.

Allahu nuk e tregon vendin e ndodhjes. Kjo për atë shkak se ky tregim mund të përsëritet në çdo vend.

Allahu nuk e tregon as kohën e ndodhjes. Kjo për atë shkak se ky tregim mund të përsëritet në çdo kohë.

Ky është tregimi për ata të cilët i mashtron pasuria.

Ky është tregimi i cili trajton çështjen e materialistit.

Ky është tregimi për ata të cilët nuk mund t'u përballojnë sprovave të begative, mirësive dhe pasurisë.

Allahu është Ai i cili i jep begati cilit të dëshirojë vetë Ai, ndërsa ajo që duhet ta shoqërojë begatinë është falënderimi ndaj Allahut të Lartësuar nga ana e atij të cilit i është dhuruar e mira. Mirëpo, njeriu ndaj begative nuk sillet sipas mënyrës së duhur.

Besimtarë të nderuar!

Siç thamë edhe më herët, sprova e dytë e cila trajtohet në këtë sure është sprova e pasurisë, sprova e materializmit.

Testi i dytë i cili trajtohet në këtë sure është sprova e pasurisë, e materializmit.

Sfida e dytë e cila trajtohet në këtë sure është sprova e pasurisë, e materializmit.

Pasuria është provë e madhe.

Pasuria e bën njeriun arrogant, ashtu që u bën padrejtësi njerëzve.

Materializmi ka qenë i theksuar edhe në të kaluarën, është edhe sot, e do të jetë edhe në të ardhmen.

Shohim se si e ka kapluar shoqërinë materializmi, saqë për interesa materialiste janë shkëputur marrëdhëniet familjare: babë me bir, vëlla me vëlla, vëlla me motër e kështu me radhë.

Shohim se si e ka kapluar shoqërinë materializmi, saqë për interesa materialiste janë shkëputur marrëdhëniet fafëfisnore: xhaxha me djalë xhaxhai, nip me dajë, kushëri me kushëri e kështu me radhë.

Shohim se si e ka kapluar shoqërinë materializmi, saqë për interesa materialiste janë shkëputur marrëdhëniet shoqërore: shok me shok, shoqe me shoqe e kështu me radhë.

Sa e sa të pasur e kanë harruar Zotin e tyre për shkak të pasurisë!

Sa e sa të pasur e kanë harruar fenë e tyre për shkak të pasurisë!

Sa e sa pasanikë i kanë ndërprerë marrëdhëniet fafëfisnore për shkak të pasurisë!

Sa e sa pasanikë janë bërë meitë arrogantë, edhe pse para se të ishin të pasur ishin të devotshëm!

Besimtarë të nderuar!

Cila është porosia e tregimit "Pronari i dy kopshteve"?

Allahu i Lartësuar na njofton me faktin se, po qe se begatitë ia përshkruajmë vetvetes, atëherë ajo pasuri do të shkatërrohet.

Allahu i Lartësuar na njofton me faktin se, po qe se mendojmë se pasurinë të cilën e fitojmë, e fitojmë pa ndihmën e askujt, atëherë ajo pasuri do të shkatërrohet.

Pronari i "dy kopshteve" ngrihet krenar mbi atë me të cilin bisedon, duke i thënë se posedon më shumë pasuri se i dyti — sikur të ishte vetë ai që ia ka dhuruar vetvetes atë pasuri.

Pronari i dy kopshteve me krenari lavdërohet se ka më shumë fëmijë se i dyti — sikur të ishte ai i cili i sjell fëmijët prej diku.

Pronari i dy kopshteve vetes ia përshkroi forcën e cila i takon vetëm Allahut të Lartësuar, andaj edhe e meritoi të ndëshkohet.

Besimtarë të nderuar!

Pronari i dy kopshteve e ka mohuar Ditën e Gjykimit dhe të Ringjalljes.

Ai shkoi edhe më larg, aq shumë saqë e refuzoi edhe Ditën e Fundit.

Ai shkoi edhe më larg, aq shumë saqë e refuzoi Ringjalljen.

Pronari i dy kopshteve është tallur me besimtarin.

I ka thënë:

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾

"Dhe nuk besoj se do të ndodhë kiameti." (El-Kehf, 36)

Materialisti mendon se është i përhershëm.

Materialistëve u duket se janë ata të cilët i planifikojnë veprimet në drejtim të përfitimit të pasurisë. Mirëpo, Allahu vendos që t'ua marrë ato begati.

Pasanikëve, kapitalistëve u duket se janë ata të cilët i planifikojnë veprimet në drejtim të arritjes së begative, mirëpo Allahu vendos që të vdesë ai i cili i posedon ato begati, kështu që përmes këtij gjesti të gjithëve u jep shembull dhe argument se gjithçka vetëm Atij i nënshtrohet.

Në këtë mënyrë i ka bërë padrejtësi vetes.

Me pabesimin e tij, me bindjen e tij të gabuar dhe me mosbesimin në Ditën e Gjykimit i ka bërë padrejtësi vetes së tij.

Kështu është çështja e çdo të pasuri të vetmashtuar, i sprovuar me pasurinë e tij, nuk e nderon askënd, përveçse nëse ka të bëjë me ndonjë të pasur të ngjashëm me të.

E sheh në vendet e mëkateve, në vendet zbavitëse, në vendet degjeneruese, nëpër klube të natës e kështu me radhë.

Krekoset dhe dëshiron të rritet në mendje me pasurinë e tij dhe me pallatet e tij, me orenditë e shtëpisë së tij, dhe ua tregon të tjerëve, mirëpo në përfundim ai është dështuesi më i madh dhe më i shkatërruari.

Njeriu shpeshherë për begatitë nuk e falënderon Allahun, por në raste të këtilla sillet me papërgjegjësi.

Fuqia e Allahut është mbi të gjitha shkaqet.

Besimtarë të nderuar!

Zoti i Madhërishëm tregon për pronarin e dy kopshteve, i cili ka thënë:

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٣٥﴾
وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾

"Por nëse bëhet që të kthehem te Zoti im, padyshim do të gjej ardhmëri edhe më të mirë se kjo." (Kehf, 35-36)

Ky arrogant është betuar se, edhe po të presupozohej që të kthehet te Zoti i tij, ai në botën tjetër, te Zoti i tij, do ta kishte fatin më të mirë se në këtë botë, pra përfundimi i tij do të ishte me rezultat të kënaqshëm dhe të suksesshëm.

Ky arrogant është betuar se, edhe po të presupozohej që të kthehet te Zoti i tij, ai në botën tjetër te Allahu do të jetë i çmuar, duke pretenduar se do të ketë pozitë të lartë dhe do të jetë i respektuar.

Ky arrogant ka vazhduar duke thënë:

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾

"Por nëse bëhet që të kthehem te Zoti im, pa dyshim do të gjej ardhmëri edhe më të mirë se kjo." (El-Kehf, 36)

Përse?

Për arsye se ai ishte i bindur se begatia në këtë botë është argument i kënaqësisë së Allahut me robin e Tij dhe se ai i cili shpërblehet me të mirat e kësaj bote, ai do të jetë mirë edhe në botën tjetër.

Sipas pretendimit të tij të çoroditur: kush e ka gjendjen e mirë në këtë botë, ai do ta ketë gjendjen e mirë edhe në botën tjetër.

Ai është mahnitur me plantacionin e tij dhe nga gëzimi i tepërt e ka tepruar me idenë e tij, duke krahasuar këtë botë me botën tjetër.

Ka menduar se me ndryshimin e jetës nga kjo botë, ai do të jetë edhe më shumë i nderuar dhe i respektuar.

Kjo, po qe se ekziston kthim apo ringjallje sipas mendimit të besimtarit, atëherë gjendja e tij do të ishte më e mirë dhe më komode.

Ky mendim i këtij mëkatari nuk ka qenë mendim se ka menduar ashtu, por qëllimi i tij ka qenë në mënyrë ironike dhe përgënjeshtroese.

Qëndrimi i këtij pabesimtari të vetmashtroar është qëndrim i dështuar dhe imagjinatë shterpë.

Qëndrimi i tij dhe situata e tij, në fakt, sjellin vetëm çrregullim dhe falimentim. Kjo për shkak të mohimit të begative të Allahut dhe mëkateve të tij ndaj Zotit të tij.

Ky konstatim nuk është i vërtetë. Pasuria dhe pasardhësit në këtë botë ndonjëherë nuk janë fatmirësi, por mund të jenë fatkeqësi.

Besimtarë të nderuar!

Cila ka qenë përgjigjja e bashkëbiseduesit?

Cila përgjigje duhet t'u jepet materialistëve?

Bashkëbiseduesi i tij orvatet ta korrigjojë nga ai lloj i qëndrimeve të pabaza, duke i thënë: "Kush je ti që të flasësh kështu?"

Bashkëbiseduesi i tij orvatet ta ndalojë nga ai lloj i qëndrimeve të pabaza, duke i thënë: "A nuk të kujtohet se ke qenë një grusht dhe (baltë)?

A nuk të kujtohet se ke qenë baltë e cila nuk ishte as jetë e as ndonjë vlerë?

Bashkëbiseduesi i thotë pronarit të kopshteve: A po më nënçmon nëse unë kam pasuri më pak se ti?

A po më nënçmon nëse unë kam fëmijë më pak se ti dhe se ti je familje e madhe në këtë botë të përkohshme?

Allahu është Ai i cili pas kësaj ta dha shpirtin, pasi që ke qenë një pikë farë e cila nuk mund të shihej me sy të rëndomtë, të bëri të fortë dhe të fuqishëm.

Besimtari ia tërheq vërejtjen për pabesimin dhe vetmashttrimin në këtë mënyrë: "A ti po e mohon Atë i Cili të ka krijuar nga baza e dheut?".

Kjo nga shkaku se krijimi i Ademit, babait të njerëzimit, është prej dheut, pra prej përbërjes së dheut.

Po ashtu edhe bimët ushqehen prej dheut; ushqimi i bimëve është prej ujit dhe dheut. Pastaj, me konsumimin e atij ushqimi, ai ushqim shndërrohet në gjak, një pjesë e tij në spermë e cila është burim i shtatzënisë, pastaj njeriu krijohet me të gjitha pjesët e trupit.

Besimtari ka deklaruar se Allahu është Zot dhe udhëheqës i gjithësisë. Nuk ka ortak, por Ai është i Vetmi i Cili duhet të adhurohet dhe krahas Tij nuk duhet të adhurohet askush tjetër.

Besimtarë të nderuar!

Besimtari ka deklaruar se Allahu është Zot dhe udhëheqës i gjithësisë.

Besimtari ka deklaruar si në vijim:

Unë pres ndryshimin e pozitës në botën tjetër dhe shpresoj se Allahu do të më japë plantacion më të mirë se tëndin në botën tjetër, ndërsa në këtë botë të dërgon dënim nga qielli, pra të dërgon furtunë me acar ose erë përflakëse, dhe që plantacioni yt të mbetet i thatë, pa bimë, pa pemë e perime.

Plantacion rrafsh për toke, ose të mbetet tokë jopjellore, në të cilën as këmba e njeriut nuk shkel, pra zhduken bimët dhe pemët, e mbetet tokë e thatë dhe e padobishme.

Ajo tokë nuk bëhet pjellore, nuk shkel këmba e njeriut, ose shteret uji dhe nuk mund të kërkohej apo të rikthehet përsëri.

Kur ishe i impresionuar me bukuritë e plantacionit, pasi që ke hyrë në të, pse nuk the: "Ma Sha Allah! Nuk ka forcë përpos forcës së Zotit", pra: "Çështja është ashtu siç ka dashur Allahu dhe është bërë siç e ka përcaktuar Allahu".

Thënia e Allahut Famëlartë:

هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ ۖ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾

"Në atë vend ndihma është vetëm e Allahut të vërtetë" (El-Kehf, 44) ka kuptimin: "atëherë, sundimi, udhëheqja, ndihma dhe gjykimi i takojnë vetëm Allahut të Drejtë dhe të Vërtetë".

Allahu Famëlartë është shpërblyesi më i mirë dhe te Ai është përfundimi më i drejtë, pra shpërblyesi më i mirë, dhe Ai i Cili i përfundon çështjet më së miri për dashamirët e Tij besimtarë. U ndihmon atyre, ua kompenson atë që e humbin në këtë botë.

Kështu, veprat e tyre të singerta për Allah shpërblehen me shpërblime të mëdha, të mira, dhe realizohen me sukses. Të gjitha të mirat e kësaj bote shpërblehen në botën tjetër.

Ky është argument i qartë se të mirën Allahu e shpërblen më së miri dhe të mirës ia bashkëngjit nderin, vlerën dhe e çmon siç dëshiron Allahu Famëlartë, gjë që i jep vullnet çdo të logjikshmi të lakmojë në mirësinë dhe në shpërblimin prej Allahut, të bëhet i devotshëm dhe të fitojë kënaqësinë e Tij, sepse ajo çka është te Allahu është më e mira dhe e përhershme.

Besimtarë të nderuar!

Më pas Allahu na informon se deri ku e çoi verbëria këtë të mjerë.

Allahu i Plotfuqishëm i mori begatitë nga ai.

E gjeti vërshimi,

iu shkatërruan të gjitha frutat, ashtu që dukej sikur të mos ekzistonte më jetë aty.

Allahu i Madhërishëm informon për dënimin i cili do ta godasë atë mohues dhe cilësitë e dënimit: E ka goditur dënimi, çrregullimi dhe janë zhdukur frytet e plantacionit, pastaj ka humbur financiarisht dhe i është shkatërruar gjithçka.

وَأَحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلَى مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي
لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾

"Dhe vërtet, u shkatërruan frutat e tij e ai filloi t'i rrahë shuplakat për atë që kishte shpenzuar në të, e ajo ishte rrënuar në kulmet e saj dhe thoshte: "O i mjeri unë, të mos i kisha bërë Zotit tim askënd shok!" (El-Kehf, 42)

Pastaj ai njeri i sprovuar pendohet, pasi që i ka humbur pasuria dhe nuk kishte çka të shpenzonte për familjen e tij, dhe dëshironte që të mos kishte adhuruar askënd krahas Allahut. Plantacioni i është bërë i thatë, rrafsh për toke, pra e gjitha çka ka qenë mbi tokë ka rënë për toke.

Nuk ishte askush t'i ndihmonte apo ta mbështeste, asnjë nga familja e tij dhe as nga fëmijët e tij, sikurse më herët krenohej me ta, mirëpo ata nuk i kanë ndihmuar, pra kanë qenë të penguar që Allahu t'i hakmerrej atij.

Besimtari është i vetëdijshëm për esencën e dhuratës e nuk e shikon vetëm dhuratën.

Nëse Allahu i Lartësuar nuk i jep pasuri ndonjë njeriu, në këtë rast dikush menjëherë do të mendojë se kjo ndalesë është keq për të. Mirëpo në esencë, mosdhënia e asaj pasurie për disa njerëz është esenca e begatisë që u është dhuruar.

Nëse dhënia e begative te njerëzit përmban urtësi, atëherë dije se çdo çështje e përmban urtësinë e vet, gjegjësisht porosinë e saj.

Në këtë situatë, në sprovë dhe në këtë katastrofë, ndihmëtar i vetëm është Allahu, dhe çdo njeri me dëshirë e pa dëshirë i kthehet Allahut, i lutet dhe i përulet Atij në momentet e ndëshkimit.

Pastaj Zoti i Madhërishëm na ka treguar ngjarjen e Karunit në një sure tjetër, në suren Kasas, ku thotë:

“Me të vërtetë, Karuni ka qenë nga populli i Musait, por i shtypte ata. Ne i patëm dhënë atij aq thesare, saqë çelësat e tyre vështirë se do të mund t’i mbante një grup njerëzish të fuqishëm. Njerëzit e popullit të tij i thanë: “Mos u ngazëlle me pasurinë që ke, sepse Allahu nuk i do ata që ngazëllesh. Përpiqu me atë që të ka dhënë Allahu të fitosh jetën e botës së ardhshme, duke mos harruar pjesën tënde në këtë botë. Bëju mirë të tjerëve, ashtu si të ka bërë mirë ty Allahu. Mos kërko ngatërresa në Tokë, sepse Allahu nuk i do ngatërrestarët.” Ai tha: **“Kjo më është dhënë vetëm prej diturisë sime”**. Vallë, a nuk e dinte ai se Allahu kishte zhdukur para tij shumë breznitë që kishin qenë më të fuqishëm dhe që kishin grumbulluar më shumë pasuri se ai? Por keqbërësit nuk do të pyeten për gjynahet e tyre. Kur ai dilte para popullit të vet me stilitë e tij, ata që lakmonin jetën e kësaj bote thoshin: **“Ah! Sikur të na ishte dhënë edhe neve si Karunit! Vërtet që ai është njeri me fat.”** (El-Kasas: 76-79)

Përfundim

Kjo provë, sprova e materializmit, pasi tregohet në suren Kehf, tregohet edhe mënyra e shpëtimit.

Tregohet se sigurimi i pasurisë dhe tejkalimi i kësaj sprove bëhen si në vijim:

- Duke qenë i devotshëm.
- Duke pasur sinqeritet.
- Duke falënderuar Zotin.
- Duke e pranuar se ajo pasuri është prej Zotit.
- Duke e shpërndarë, duke e shfrytëzuar për mirësi (dhënia e zekatit). Sprova në pasuri vjen sepse një prej shkaqeve kryesore të shkatërrimit të begative është edhe ajo që njeriu u ndalon të drejtën të varfërve, të cilën Allahu i Lartësuar u kishte ofruar atyre.

Në këtë rast bëhet fjalë për ndarjen e pasurisë, që sipas rregullit u takon të varfërve dhe nevojtarëve.

Nëse dëshiron që të zhduket pasuria jote, atëherë refuzojë të drejtën e zekatit.

Nëse dëshiron që të zhduket pasuria jote, atëherë ndaloje të drejtën e cila u takon të varfërve.

- Duke i kujtuar të varfrit dhe të gjobët.

Mbrojtja nga sprova në pasuri arrihet me kuptimin e realitetit të kësaj bote dhe përkujtimin e botës tjetër. Në fund, Zoti i Madhërishëm e ka zbritur ajetin si në vijim:

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ
هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيَّاحُ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾
الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا

﴿٤٦﴾

“E ti (Muhamed) paraqitja atyre shembullin e kësaj bote, që është si një ujë (shi) që Ne e lëshojmë nga qielli, e prej tij bima e tokës zhvillohet e shpeshtohet aq sa përzihet mes vete, e pas pak ajo bëhet byk (pas tharjes) që e shpërndajnë erërat. Allahu ka fuqi për çdo send. Pasuria dhe fëmijët janë stoli e kësaj bote, kurse veprat e mira (fryti i të cilave është i përjetshëm) janë shpërblimi më i mirë te Zoti yt dhe janë shpresa më e mirë.”
(Kehf, 45-46)

Zoti ynë!

- Na e mundëso ta perceptojmë të vërtetën dhe të veprojmë me të!
- Na e mundëso ta kuptojmë të pavërtetën dhe të largohemi prej saj!

Zoti ynë!

- Na forco në fenë tonë, e cila është mbrojtje dhe siguri e çështjes sonë;
- Na e rregullo këtë botë në të cilën është jeta jonë;
- Na përgatit për jetën tonë në botën në të cilën është kthimi ynë;
- Na e bëj jetën ambient të përshtatshëm për çdo punë të mirë dhe
- Na e bëj vdekjen qetësi, pushim dhe shpëtim nga çdo e keqe!

Hutbeja e tretë

SPROVA E PUSHTETIT

Falënderojmë Allahun, i Cili i ka bërë tregimet ushqim të mendjes dhe shpirtit.

Përsëendetjet dhe selamet qofshin për Pejgamberin a.s., për familjen e tij, shokët e tij të mirë e të pastër dhe për ata të cilët i pasojnë ata deri në Ditën e Gjykimit.

Besimtarë të nderuar!

Mendja dhe shpirti ushqehen siç ushqehen trupat, mendja dhe shpirti mbushen siç mbushen trupat, mendja dhe shpirti forcohen ashtu siç forcohet hekuri. Për këtë arsye, patjetër duhet mësuar tregimet kur'anore dhe ngjarjet historike kur'anore me urtësi.

Tregimet kur'anore janë ushtri prej ushtrive të Allahut të Madhërishëm. Zoti i Madhërishëm me tregimet nga jeta e pejgamberëve dhe me tregimet kur'anore forcon zemrat e besimtarëve, siç thotë Zoti i Madhërishëm: **“Të gjitha këto që t'i tregojmë ty nga lajmet e pejgamberëve, janë që të forcojnë zemrën tënde.”** (Hud, 120)

Surja Kehf është plot mësim e këshilla.

Surja Kehf është një sure jashtëzakonisht prekëse dhe mbresëlënëse.

Kjo sure trajton tema të ndryshme, por temat kryesore janë katër tregime, secili tregim më interesant se tjetri.

Surja Kehf është sure e cila përmbledh katër sprova me të cilat ballafaqohet njeriu.

Në Suren Kehf janë përmendur bazat dhe themelet e të gjitha sprovave me të cilat ballafaqohet njeriu në këtë botë.

Sot do të flasim vetëm për sprovën e katërt e cila trajtohet në këtë sure.

Do të flasim vetëm për sprovën e pushtetit, me të cilën provë merret surja Kehf.

Sprova e katërt e cila trajtohet në këtë sure është sprova e pushtetit me të cilën ballafaqohen pushtetarët.

Kështu që të gjitha sprovat janë për njeriun, edhe pse sigurisht ato nuk janë të njëjta, por rob i nuk mund të zgjedhë se me cilën do të përballet e me cilën jo, cilës mund t'i ikë e cilën mund ta presë me durim.

Në këtë rend sprovash hyn edhe sprovë e pushtetit, qoftë marrja e tij, qoftë përballja me të.

Pushteti është sprovë.

Pushteti nuk e ndryshon gjithmonë njeriun, por shpesh nxjerr në pah atë që ai fsheh brenda vetes.

Sa më i madh të bëhet pushteti, aq më e madhe bëhet edhe sprovë e tij.

Kur njeriu ndjen kontroll dhe autoritet, rrezikon të humbasë ndjenjën e kufirit dhe të përgjegjësisë.

Pa vetëdije dhe frikë ndaj Allahut, pushteti mund të kthehet lehtë në mjet padrejtësie.

Pushteti është provë, jo lavdi. Kush nuk e kontrollon veten, nuk mund të kontrollojë me drejtësi asgjë tjetër.

Besimtarë të nderuar!

Sprovë e katërt e cila trajtohet në këtë sure është sprovë e pushtetit.

Dhulkarnejni, i cili përmendet në këtë sure, ishte mbret i drejtë dhe i cili posedonte dituri.

Në tregimin e kësaj sureje shohim edukatën e udhëheqësit.

E shohim edukatën e kryeministrit.

E shohim edukatën e kryetarit besimtar.

Dhulkarnejni, i cili përmendet në këtë sure, lëvizte prej lindjes në perëndim.

Dhulkarnejni thërriste në rrugën e Allahut.

Dhulkarnejni përhapte të mirën.

Zoti i Madhërishëm thotë:

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ﴿٨٤﴾

"Ne i mundësuar atij forcë në tokë dhe i dhamë mundësi për çdo send që të mund ta arrijë." (Kehf, 84)

Besimtarë të nderuar!

Surja Kehf tregon:

- Se si udhëheqësi duhet të jetë udhëheqës i drejtë;
- Se si duhet të udhëheqë;
- Se si ta përhapë të mirën.

Dhulkarnejni dëshironte që e gjithë bota të besonte Allahun e Madhëruar.

Dhulkarnejni nuk ka ndërtuar perandori, por ka shpëtuar nga sprova e pushtetit kur ka thënë: "Kjo është mëshirë e Zotit tim".

Dhulkarnejni dëshironte që e gjithë bota ta adhuronte Allahun e Madhëruar.

"Ne i mundësuam atij forcë në tokë dhe i dhamë mundësi për çdo send që të mund ta arrijë." (Kehf, 84)

Ai përgatiti ushtri të madhe për t'i thirrur njerëzit në adhurimin e Allahut.

Allahu i Madhëruar e nderoi atë dhe ia lehtësoi rrugët të cilat do t'i ndihmojnë në transmetimin e kësaj thirrjeje të bekuar.

Ai i gjykoi njerëzit me drejtësi dhe mëshirë, derisa e mori në sundim tërë tokën.

- Udhëtimi në drejtim të perëndimit.
- Udhëtimi në drejtim të lindjes.
- Udhëtimi mes lindjes dhe perëndimit nga ana e veriut.

Besimtarë të nderuar!

Sa i përket udhëtimit të parë, Dhulkarnejni a.s. me ushtrinë e tij udhëtoi në drejtim të perëndimit derisa arriti në vendin më të largët në tokë nga ana e perëndimit.

Në atë vend e gjeti një popull pabesimtar.

Hyri tek ta, kurse Allahu ia mundësoi që të triumfojë mbi ta.

Dhulkarnejni a.s. u tha atyre:

Sa i përket atij që bën padrejtësi dhe vazhdon t'i bëjë ortak Allahut, do ta dënojmë.

E pastaj, kur të vdesë, Allahu do ta dënojë me një dënim të rëndë.

Sa i përket atij që beson dhe na ndjek neve në besim, këtij Allahu do t'i japë shpërblim të madh në xhenet.

Pastaj i la të zgjedhin:

- Ose të dënohen,
- Ose të falen dhe të përhapet mes tyre drejtësia.

Besimtarë të nderuar!

Sa i përket udhëtimit të dytë, Dhulkarnejni udhëtoi në drejtim të lindjes derisa arriti në lindjen më të largët.

Në atë vend jetonte një popull këmbëzbathur.

Jetonte një popull i zhveshur.

Nuk kishin shtëpi, pemë, etj.

Kishin hapur tunele nën tokë që të futeshin në to në mënyrë që të mbroheshin nga vapa e diellit.

Nganjëherë zhyteshin në ujë.

Nuk punonin asgjë.

Nuk angazhoheshin për sigurimin e furnizimit të tyre derisa perëndonte dielli.

Pasi perëndonte dielli, dilnin dhe e fillonin punën.

Pastaj, Dhulkarnejni i mësoi si të ndërtonin shtëpi:

I mësoi si të mbrohen nga vapa e diellit.

I mësoi si të siguroheshin nga i ftohti.

I thirri për të besuar në Zotin.

E kanë pranuar thirrjen e tij dhe të gjithë i kanë besuar Zotit.

Zemrat e tyre janë mbushur me besim dhe kanë jetuar të lumtur.

Besimtarë të nderuar!

Sa i përket udhëtimit të tretë, Dhulkarnejni ka shkuar mes lindjes dhe perëndimit nga ana e veriut.

Në këtë udhëtim ka mbërritur tek dy bjeshkë të larta dhe të forta. Aty ka ndeshur një popull të prapambetur.

Dhulkarnejni e kupton se ata jetonin në një gjendje të vështirë për shkak se sulmoheshin nga një popull i vrazhdë. Sulmoheshin nga Jexhuxhët dhe Mexhuxhët.

Jexhuxhët dhe Mexhuxhët kishin forma dhe madhësi shumë interesante.

Trupat e tyre ishin shumë të çuditshëm.

Ata ishin pabesimtarë dhe hajdutë; përndryshe, jetonin nga hajnitë dhe plaçkitjet.

Ky popull ishte i varfër dhe i shkretë. Jetonin jetë të vështirë, ngase kur vinte mbrëmja, jexhuxhët dhe mexhuxhët dilnin pas kodrave, vinin tek këta njerëz dhe ua merrnin të mbjellat e pemët.

Jetonin jetë të vështirë, ngase kur vinte mbrëmja, jexhuxhët dhe mexhuxhët dilnin pas kodrave, vinin tek këta njerëz dhe ua vidhnin pasuritë e kafshët.

Ky popull mbeti i varfër e i uritur për shkak të gjithë kësaj që ua bënë jexhuxhët dhe mexhuxhët.

Dhulkarnejni a.s. e kuptoi tregimin e këtyre njerëzve.

Vendosi të qëndrojë afër tyre.

Vendosi të qëndrojë t'u ndihmojë me kusht që ata ta besojnë Allahun e Lartmadhëruar.

Të gjithë i besuan Allahut. Të gjithë besuan Allahun dhe filluan ta adhurojnë me përkushtim.

Përfundim

Të gjitha tregimet e sures Kehf flasin për një të njërën nga këto katër sprovë, e pas saj vjen mbrojtja prej tyre.

Pas tregimit të sprovës së pushtetit në suren Kehf tregohet mënyra e shpëtimit dhe e mbrojtjes nga kjo sprovë, ku Zoti i Madhërishëm thotë:

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾

الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾

“Thuaj: “A t’ju tregojmë për më të dëshpëruarit në veprat e tyre?” Ata janë, veprimi i të cilëve u asgjësua në jetën e kësaj bote, e megjithatë ata mendojnë se janë kah bëjnë mirë.” (Kehf, 103-104)

- Sinqeriteti
- Falënderimi
- Devotshmëria
- Shfrytëzimi për mirësi

Shpëtimi nga sprovë e pushtetit arrihet duke u kujtuar se pushteti absolut i takon vetëm Allahut.

Shfrytëzimi i pushtetit duke vendosur drejtësi.

Vlera e vërtetë nuk është në atë se sa pushtet ka njeriu, por si e përdor atë. Pushtetari duhet ta shohë pushtetin si amanet, kështu që ruhet nga devijimi.

Pushtetari i cili e sheh veten si privilegj, rrezikon të bjerë në padrejtësi.

Shfrytëzimi i pushtetit duke vendosur barazi.

Shfrytëzimi i pushtetit duke i ndihmuar atij të cilit i bëhet e drejta dhe duke pasur frikë se do të japë llogari para Zotit.

Zoti ynë!

- Na e mundëso ta perceptojmë të vërtetën dhe të veprojmë me të!
- Na e mundëso ta kuptojmë të pavërtetën dhe të largohemi prej saj!

Zoti ynë!

- Na forco në fenë tonë, e cila është mbrojtje dhe siguri e çështjes sonë;
- Na e rregullo këtë botë në të cilën është jeta jonë;
- Na përgatit për jetën tonë në botën në të cilën është kthimi ynë;
- Na e bëj jetën ambient të përshtatshëm për çdo punë të mirë; dhe
- Na e bëj vdekjen qetësi, pushim dhe shpëtim nga çdo e keqe.

Hutbeja e katërt

SPROVA E DITURISË

Falënderojmë Allahun, i Cili i bëri tregimet ushqim të mendjes dhe shpirtit.

Përsëndetjet dhe selamet qofshin për Pejgamberin a.s., për familjen e tij, shokët e tij të mirë e të pastër dhe për ata të cilët i pasojnë ata deri në Ditën e Gjykimit.

Besimtarë të nderuar!

Mendja dhe shpirti ushqehen siç ushqehen trupat, mendja dhe shpirti mbushen siç mbushen trupat, mendja dhe shpirti forcohen ashtu siç forcohet hekuri. Për këtë arsye, patjetër duhet mësuar tregimet kur'anore dhe ngjarjet historike kur'anore me urtësi.

Tregimet kur'anore janë ushtri prej ushtrive të Allahut të Madhërishëm. Zoti i Madhërishëm me tregimet nga jeta e pejgamberëve dhe me tregimet kur'anore forcon zemrat e besimtarëve, siç thotë Zoti i Madhërishëm: **“Të gjitha këto që t'i tregojmë ty nga lajmet e pejgamberëve, janë që të forcojnë zemrën tënde.”** (Hud, 120)

Surja Kehf është plot mësim e këshilla.

Surja Kehf është një sure jashtëzakonisht prekëse dhe mbresëlënëse.

Kjo sure trajton tema të ndryshme, por temat kryesore janë katër tregime, secili tregim më interesant se tjetri.

Surja Kehf është sure e cila përmbledh katër sprova me të cilat ballafaqohet njeriu.

Në Suren Kehf janë përmendur bazat dhe themelet e të gjitha sprovave me të cilat ballafaqohet njeriu në këtë botë.

Sot do të flasim vetëm për sprovën e tretë e cila trajtohet në këtë sure.

Do të flasim vetëm për sprovën e diturisë, të cilën sprovë e trajton surja Kehf.

Sprova e tretë e cila trajtohet në këtë sure është sprova e diturisë me të cilën ballafaqohen dijetarët.

Vëllezër të nderuar!

Ky është tregimi i tretë, të cilit i ka paraprirë tregimi i banorëve të shpellës dhe i pronarit të dy plantacioneve.

Këto tregime bashkohen në një pikë:

- Në pikën e thjeshtësisë në këtë botë;
- Në pikën e largimit nga krekosja; dhe
- Në pikën e besimit në Zotin dhe në Ditën e Gjykimit.

Një ditë, Musa a.s. ishte ulur në një kuvend dhe po mbante një fjalim.

I është parashtruar një pyetje: "A e di ndonjë njeri i cili është më i ditur se ti?"

"Jo" — është përgjigjur Musa a.s.

Atëherë Allahu i ka shpallur se ka më të ditur, e ai është Hidri.

Musa thotë: "O Zoti im, më trego një mënyrë që të takohem me të."

Allahu i Madhërishëm e ka inspiruar që të shëtisë përgjatë gjithë bregut të detit, derisa të arrijë te vendi ku bashkohen dy detet dhe derisa t'i humbasë peshku. E pastaj e kupton se ai është në atë vend.

Pastaj është urdhëruar që të përgatitet dhe të presë në atë vend, e të mos largohet pa u takuar.

Musa a.s. veprooi ashtu dhe i thotë djaloshit të tij me vendosmëri e me seriozitet: "Nuk do të ndërpres rrugën (këtë e kishte thënë pasi ai ishte duke ecur dhe e kishte tejkaluar vendin e caktuar)".

Shikoni vëllezër,

Musa a.s., edhe pse ka folur me Allahun, edhe pse ka pasur shumë dituri dhe njohuri të thellë, Allahu e ka urdhëruar që të takohet me njeriun e drejtë, i cili mendohet se është Hidri a.s.

E ka urdhëruar për një udhëtim studimor, në një shëtitje praktike, i cili udhëtim tregon për atë se devotshmëria është më e mirë se mendjemadhësia dhe lavdërimi me vetveten.

Besimtarë të nderuar!

Në histori shohim tregime, ngjarje dhe ndodhi interesante. Prej atyre ngjarjeve interesante është tregimi i Musait a.s. me Hidrin, i cili është rob i drejtë.

Tregimi i cili na mëson se si duhet të mësojë ai i cili është më i vogël nga më i madhi.

Tregimi i cili na mëson se si duhet të mësojë ai i cili është në nivel më të ulët të diturisë nga ai që ka nivel më të lartë të diturisë.

Sprova e tretë e cila trajtohet në këtë sure është sprova e diturisë; testi i diturisë.

Kjo provë trajtohet nëpërmjet historisë së Musait me Hidrin.

Sprova e diturisë trajtohet si çështje jo përballë paditurisë, por si çështje në vete.

Vet dituria është provë në vete nëse nuk ta forcon imanin.

Vet dituria është test në vete nëse nuk ta forcon besimin.

Vet dituria është sfidë në vete nëse nuk ta forcon imanin.

Vet dituria është provë në vete nëse nuk ta forcon devotshmërinë.

Parashtrohet pyetja:

Pse është provë e madhe dituria e paktë?

Përgjigjja:

Dituria e paktë është provë e madhe ngase jep fetva të ngutshme.

Dituria e paktë është provë e madhe ngase jep fetva të gabuar.

Dituria e paktë është provë e madhe ngase përshpejton në fetva, etj.

Duhet pranuar se ke pak dituri.

Nëse ne kemi dije të theksuar, dikush do t'i ketë më të thelluara, dhe mbi të gjithë është Zoti, Krijuesi i gjithësisë, i Gjithdijsmi.

Zoti i Madhërishëm thotë: **“Atij (Hidrit - njeriut të mirë e të dijshtëm) Musai i tha: “A pranon të vij me ty, që të më mësosh nga ajo që je mësuar (i dhuruar) ti: dituri të drejtë e të vërtetë?”.** (Kehf, 66)

Besimtarë të nderuar!

Dituria i ka kushtet e saj, e njëri prej kushteve më të rëndësishme është kushti i durimit.

Musa a.s. është përballur me një test të vështirë. Për të mësuar se sa ka duruar ai nga ajo çfarë është paraqitur te njeriu i mirë, Hidri, kanë ndodhur tri ngjarje interesante, të cilat nuk janë në harmoni me bazat e njohurisë dhe të sheriatit, gjë që ka ndikuar të mos i pranojë ato veprime të atyre ngjarjeve, duke e harruar premtimin e dhënë te Hidri se nuk do ta kundërshtonte derisa t'ia sqaronte atij arsyet sekrete dhe atë çfarë fshihet nga ana e jashtme e tyre.

Në tregimin e Musait me Hidrin tregohen tri ngjarje:

- Dëmtimi i anijes;
- Mbytja e fëmijës; dhe
- Riparimi i murit.

Të gjitha këto ngjarje nga aspekti i jashtëm janë në kundërshtim me të drejtën, për këtë arsye Musa nuk ka mundur të durojë, kjo për shkak se ka pasur dituri të pamjaftueshme.

Hidri përgjigjet:

Ti nuk mund të më shoqërosh;

Nuk ke kapacitet që të durosh atë që do të shohësh tek unë, sepse unë pajisem me diturinë e Allahut; më ka mësuar atë që ty nuk ta ka mësuar.

Edhe ti ke dituri prej Allahut të cilën unë nuk e di, secili prej nesh është i ngarkuar me urdhër të Allahut. Për këtë arsye nuk ke kapacitet që të më shoqërosh.

Ti nuk mund të durosh për diçka për të cilën nuk e di urtësinë e saj dhe rrugën e saj të drejtë.

Musa i thotë:

"Nëse do Allahu, do të shohësh se do të duroj në veprimet e tua dhe nuk do të të kundërshtoj."

Hidri, duke e kushtëzuar Musaun, i thotë:

"Nëse udhëton së bashku me mua, mos më pyet për çështje të cilat ndodhin derisa unë nuk filloj i pari të sqaroj atë çështje, pa më pyetur mua."

Këto ngjarje i ka komentuar Hidri a.s. në prezencën e Musait a.s., për të cilat nuk ishte pajtuar dhe nuk kishte duruar, për shkak se ligjërisht, nga aspekti i jashtëm, ishin vepra të papranueshme, sepse në përgjithësi ligjet bazohen në aspektin e jashtëm; mirëpo vetëm Allahu i di të fshehtat, pra çfarë fshihet pas tyre.

Sa i përket dëmtimit të anijes:

Hidri ka pasur për qëllim ta dëmtonte për ta mbrojtur dhe për ta siguruar, sepse ka qenë pronë e jetimëve të dobët. Ata janë furnizuar, kanë siguruar ekzistencën dhe kanë përfituar vetëm prej saj, e nuk kanë pasur fuqi të ballafaqohen me ata të cilët kanë dashur t'u bëjnë padrejtësi.

Atë anije e përdornin për transport njerëzor dhe paguheshin.

Hidri e ka dëmtuar pjesërisht që të dukej e padobishme dhe me të metë, sepse para vendit të zbarkimit të udhëtarëve qëndronte një mbret i drejtuar nga padrejtësia, i cili e konfiskonte çdo anije pa të meta.

Mbreti i uzurponte anijet pa të drejtë.

Hidri ka vepruar në atë mënyrë për ta mbrojtur atë anije dhe për ta siguruar për të mirën e të dobëtëve. Ky veprim është i llojit të shkaktimit të dëmit më të vogël për të larguar dëmin më të madh.

Sa i përket vrasjes së fëmijës:

Kjo për shkak se ai fëmijë do të bëhej pabesimtar, ndërsa prindërit e tij ishin besimtarë të cilët e donin dhe kishte drojë se mund ta pasonin në pabesim, në padrejtësi dhe në mëkate atëherë kur ai do të rritej.

Kjo sepse dashuria ndaj fëmijës është e thellë dhe prindërit mund të bien në gabim nga dashuria për të, ndërsa vrasja e tij është bërë për të siguruar besimin e prindërve të tij. Pra, është veprim i llojit të parandalimit të së keqes, pra për të penguar mjetin i cili çon në atë që ligjërisht është e ndaluar.

Allahu ka dashur që këta prindër t'i furnizojë me një fëmijë tjetër më të mirë në vend të tij, si në besim, ashtu edhe në mirësjellje ndaj prindërve e në shoqëri. **“Atyre u është zëvendësuar me një fëmijë musliman”.**

Sa i përket çështjes së rindërtimit të murit pa kompensim:

Ai mur, për të cilin mendohet të ishte në qytetin e Antakisë, ishte në rrënim e sipër. Nën themelet e murit të atij qyteti ishte i fshehur thesari i dy djemve jetimë, ndërsa babai i tyre ishte njeri i mirë. Allahu ka dashur që të sigurohet thesari i atyre jetimëve nën themelet e murit derisa të rriten. Allahu e ka urdhëruar Hidrin që ta rindërtojë atë mur, sepse po të rrëzohej, do të zbulohej thesari dhe do të merrej nga aty. Kështu që Hidri e rrëzon në tërësi dhe e rindërton nga fillimi që të sigurohet thesari i jetimëve derisa të rriteshin, ta nxirrnin thesarin e ta shfrytëzonin për veten e tyre.

Këtu shihet interesi i qartë, të cilin nuk mund ta kuptojë askush përpos atij që Allahu i jep njohuri nga dituria e Tij dhe inspirim të drejtë nga Zoti. Këto veprime Hidri ia mbështet vetes së tij, përpos ndodhisë së arritjes së moshës së pjekurisë, të cilën nuk mund ta arrijë askush përpos me caktimin e Allahut, duke u bazuar në edukatën njerëzore, e cila bazohet në atë se e mira është prej Allahut, ndërsa e keqja nga njerëzit.

Mësimi i diturisë është i përkufizuar. Nga aspekti i jashtëm, veprimet e Hidrit në të tri rastet kanë qenë të papranueshme; mirëpo këto veprime ligjërisht janë lejuar në bazë të inspirimit prej Allahut të Madhërishëm dhe në bazë të parimit: “të vepruarit me dëmin më të lehtë nga dy dëme”, ose “të vepruarit e të keqes më të lehtë për të mënjeluar të keqen më të madhe”.

Dyshimi është mënjeluar më pas nga mendja e Musait a.s. Kjo pasi Hidri i ka shpjeguar arsyet se pse i ka bërë ato veprime jo të rregullta, për të cilat Musai a.s. paraprakisht nuk kishte duruar.

Besimtarë të nderuar!

Musai a.s., edhe pse ka folur me Zotin, prapëseprapë ka kërkuar dituri nga rob i Zotit. Ai i tha:

قَالَ فَإِنْ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾

“Nëse më shoqëron ti mua, atëherë mos më pyet për asgjë, derisa unë vetë të të tregoj për të.” (Kehf, 70)

Hidri ato tri veprime nuk i ka bërë në bazë të mendimit të tij personal dhe me angazhimin e tij, ose me të drejtën për t'i kundërshtuar, por i ka bërë me urdhër të Allahut, me udhëzimin e Tij dhe me inspirimin e Tij; sepse atakimi ndaj pasurisë, jetëve dhe rindërtimi i murit falas, pa kompensim, ka qenë me argument të qartë, e ai argument është inspirimi i cili është i ngjashëm me shpalljen.

Ky është interpretimi i cili e ka amortizuar durimin e Musait për atë çështje dhe nuk ka mundur të heshtë. Mirëpo Musai a.s., pas sqarimit të shkaqeve të atyre veprimeve dhe pasi ka mësuar urtësinë e tyre, i është qetësuar zemra, i ka pushuar hidhërimi dhe i është larguar ndjenja se patjetër duhej t'i refuzonte, kur e ka llogaritur vetëm aspektin e jashtëm të çështjeve.

Përfundim

Nëse do të kemi durim, mund të mësojmë më shumë prej njëri-tjetrit.

Nëse do të kemi vetëdije, do të mësojmë më shumë prej njëri-tjetrit.

Ne nuk mund t'i dimë të gjitha.

Musai a.s., duke kaluar nëpër ato eksperiencë, i mësoi ngjarjet.

Të gjitha tregimet e kaptinës Kehf flasin për njërën nga këto katër sprova, e pas saj vjen mbrojtja prej tyre; tregohet mënyra e shpëtimit nga sprova e diturisë. Tregohet siguri nga kjo provë.

Tregohet shpëtimi nga sprova e diturisë:

- Singeriteti
- Falënderimi
- Devotshmëria
- Të pranosh se nuk je i gjithëdijshëm
- Të kesh mendim të mirë ndaj kaderit të Zotit

Durimi. Në këtë tregim e kemi ajetin e mbrojtjes nga kjo provë:

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٦٩﴾

“(Musai) Tha: “Në dashtë Allahu, do të shohësh se do të jem i durueshëm dhe nuk do të të kundërshtoj ty në asgjë!” (Kehf, 69)

Mbrojtja nga sprova në dituri është modestia dhe të mos biesh në kurthin e vetëpëlqimit.

Mbrojtja nga sprova në dituri është edhe shfrytëzimi për mirësi.

Në fund të tregimeve vjen ajeti i mbrojtjes:

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾

الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾

“Thuaj: “A t’ju tregojmë për më të dëshpëruarit në veprat e tyre?” Ata janë, veprimi i të cilëve u asgjësua në jetën e kësaj bote, e megjithatë ata mendojnë se janë kah bëjnë mirë.” (Kehf, 103-104)

Zoti ynë!

- Na e mundëso ta perceptojmë të vërtetën dhe të veprojmë me të!
- Na e mundëso ta kuptojmë të pavërtetën dhe të largohemi prej saj!

Zoti ynë!

- Na forco në fenë tonë, e cila është mbrojtje dhe siguri e çështjes sonë;
- Na e rregullo këtë botë në të cilën është jeta jonë;
- Na përgatit për jetën tonë në botën në të cilën është kthimi ynë;
- Na e bëj jetën ambient të përshtatshëm për çdo punë të mirë; dhe
- Na e bëj vdekjen qetësi, pushim dhe shpëtim nga çdo e keqe.

